

MINDRE MEDDELELSER

Sortspætte (*Dryocopus martius* (L.)) ved Sorø.

I oktober 1957 holdt en Sortspætte (*Dryocopus martius*) til i Sorø Sønderskov. Den 6. oktober hørte jeg i en granskov et ejendommeligt fugleskrig. Da det lidt senere hørtes igen ude fra en nærliggende bøgeskov, nåede jeg netop ud og så den sjældne fugl sidde på en træstub i en lysning, inden den fløj op i et egetræ, hvorfra den hurtigt forsvandt i skoven. Den følgende dag fandt jeg den igen ved denne lysning, og det sås tydeligt, at det var en hun. Da den fløj bort langs en vej, kunne jeg følge efter på cykel, og den blev set endnu 3 steder den dag. Den 8. oktober så eller hørte jeg ikke fuglen i området, men den næste dag iagttog jeg den igen i nogen tid, mens den bearbejdede træstubbe i den omtalte lysning i skoven. Senere hørte læge SCHELDE og jeg den nær ved i granskoven. Den var set i et område på ca. 21 ha, der dog overvejende bestod af ung granskov. Sidst i oktober blev den atter set i nogle ældre egetræer ca. 800 meter fra dette område. Den syntes at foretrække ældre egetræer, men den sås også på stammerne af ældre bøg og gran. Den var ikke særlig sky, men den skreg kraftigt, dels når den fløj, og dels når den sad på stammer eller træstubbe.

ANKER PETERSEN

Sortspætter (*Dryocopus martius* (L.)) i Gribskov.

Ifølge meddelelse fra driftsbestyrer K. LØPPENTHIN blev 2 Sortspætter (*Dryocopus martius*) set i terrænet mellem Odderdamshuset og Ålevadshuset i Gribskov 9. november 1957.

BERNT LØPPENTHIN

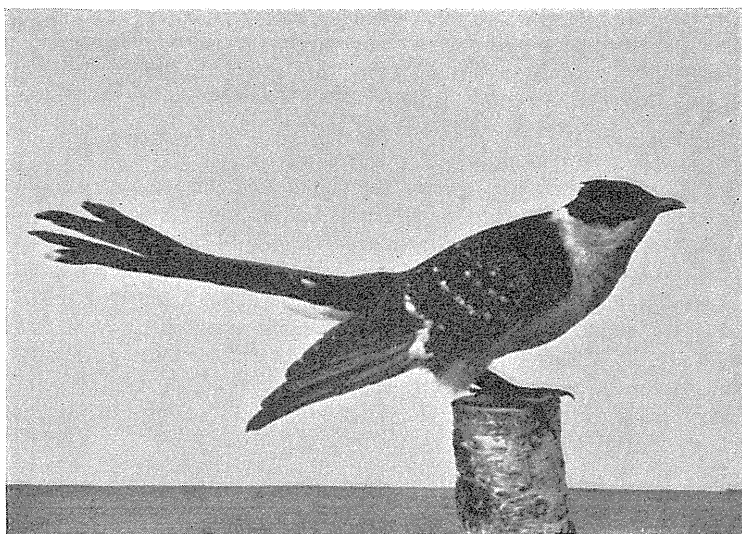
Skadegøgen (*Clamator glandarius* (L.)) igen truffet i Danmark.

Den 8. sept. 1957 blev en Skadegøg (*Clamator glandarius*) skudt i Vostrup, nær Skern ås udløb i Ringkøbing fjord. – Det er 40 år siden, at den første Skadegøg, den 27. sept. 1917, blev skudt ved Lodbjerg (FERDINAND, D. O. F. T. **13**, 1919, p. 212. Desværre blev skindet af denne fugl ikke bevaret; men en del af kropskellettet opbevares på Zoologisk Museum i København.

Det andet eksemplar af en dansk Skadegøg blev fundet den 16. aug. 1953 ved Tårnholm nær Korsør (ERIK PETERSEN, D. O. F. T. **47**, 1953, p. 273). Fuglen blev udstoppet, og det var en ung han.

Skadegøgen fra Vostrup var en ung hun med følgende mål: Længde 39,3 cm, hale 21,4 cm, vinge 19,6 cm. Den friske krop sendte jeg til Naturhistorisk Museum i Århus, hvor skelettet nu opbevares sammen med den opstillede fugl.

Som det fremgår af datoerne for de tre danske fund, ser det ud til, at det er i august og september, at denne sjældne gøg under trækket forvilder sig til vort land. I stedet for at flyve mod syd er de fløjet

Skadegøgen fra Vostrup.

mod nord. Skadegøgens europæiske yngleområde er Spanien og Portugal, hvorfra man må antage, at de danske eksemplarer stammer. Skadegøgen har vinterkvarter i Central- og Sydafrika.

I sidste halvdel af juli opholdt der sig en Skadegøg i Lybæk. Fra ornitologen JØRGEN JØRGENSEN, Slesvig, har jeg modtaget følgende: »Nu har jeg svar tilbage fra hr. LUNAU i Lybæk. »Skadegøgen, sikkert en juv., har i ca. 12 dage opholdt sig i byens udkant i en havekoloni. Den blev sidst set om aftenen den 22. juli«. Efter oplysningerne ved kongressen i Neumünster skal den have været meget høj-røstet og have vakt stor opmærksomhed. Det skal således nok passe, at Skadegøgen, når den har opholdt sig så længe et sted, kan være nået til Vestjylland til først i september.«

Da Skadegøgen kun kendes i få eksemplarer fra Nordeuropa, er det meget muligt, at det netop er Skadegøgen fra Lybæk, der endte sine dage i Vostrup.

LEO NOVBRUP

Sule (*Morus bassanus* (L.)) i Vadehavet.

Den 3. oktober 1957 iagttoges Sule (*Morus bassanus*) på træk gennem Vadehavet. Observationsstedet ca. 100 m fra kysten mellem Østerby og Havneby på Rømø. Tidspunktet kl. 9 - 9¹/₄ - 9¹/₂, vind vestlig, stærk, hyppigt heftige regnskyl. Otte Suler, alle udfarvede, kom flyvende langs kysten i retning nord til syd, af og til kredsende i luften. Efter en pause på ca. 10 à 15 minutter kom endnu 3 Suler, ligeledes gamle fugle.

PETRA KLAUSEN

Usædvanligt ynglested for Spurvehøg (*Accipiter nisus* (L.)).

Fra gdr. FREDE RASMUSSEN, Vorbjerggård, Besser på Samsø har jeg modtaget oplysninger om et usædvanligt ynglested for Spurvehøg (*Accipiter nisus*) i 1957. Gården ligger i nærheden af Stavnsfjord. Der er ingen plantninger af nåletræer i nærheden, men ved selve gården er en del store poppel- og piletræer.

Spurvehøgen blev første gang iagttaget ved gården i begyndelsen af juni 1957, da den skrigende fløj efter en krage. 16. juli blev reden opdaget i et af de yderste poppeltræer i en højde af ca. 15 m. Der var da 3 store unger i reden, og med kikkert kunne man tydeligt se hele familien, idet både han og hun sad på reden. I den følgende tid kunne alle på gården følge livet i reden. Spurvehøgene var ganske uanfægtede af, at der til stadighed færdedes folk i nærheden, og selv ikke når man stod under redetræet, viste de tegn til uro. Skønt der lige bag træerne var hønsegård med både kyllinger og ællinger, blev fjerkræet aldrig rørt.

Da ungerne var udføjne, opholdt hele familien sig i nærheden, og man kunne da ofte se alle 5 fugle sidde på telefontrådene, der gik hen over marken, eller de holdt til ved en grusgrav, der var omgivet af krat, og hvor der rugede Ringduer. Spurvehøgene kunne endnu træffes i nærheden af gården i november; således blev 8. november en af fuglene både set og hørt.

KRISTIAN LAMBERG

Nøddekriger (*Nucifraga caryocatactes* (L.)) på Samsø efteråret 1957.

Læge Sv. DAHL så 19. september 1957 en Nøddekrige (*Nucifraga caryocatactes*) i et nøddehegn i sin have i Tranebjerg, Samsø. Siden har jeg regelmæssigt haft besøg af fuglen ved fuglebadekarret i min have, der ligger lige i nærheden. Den 2. oktober blev 1 Nøddekrige skudt ved Sælvig og flere set. Den 14. oktober sås 2 Nøddekriger ved Kolby Kås (PEER JANSEN, INGOLF RASMUSSEN). 18. oktober sås 1 Nøddekrige i Tranebjerg (HANS GEORG JENSEN). 19. oktober blev 1 Nøddekrige skudt i Østerby. 20. oktober sås 1 Nøddekrige i Torupdal (JENS MADSEN). 2 Nøddekriger er flere gange set ved kirken i Tranebjerg (SØREN NØHR).

KRISTIAN LAMBERG

Biædere (*Merops apiaster* L.) ved Skern maj 1955.

Sidst i maj 1955 iagttog en fuglekyndig Skernborger to Biædere (*Merops apiaster*) i udkanten af en plantage umiddelbart syd for Skern. De flyvende fugles farver, fortæller han, fik ham først til at tænke på Undulater, medens flugten mindede noget om Mursejleren. Han kunne i første omgang ikke bestemme fuglen med sikkerhed. Imidlertid skete der et par dage senere det, at en dreng en lille kilometer fra iagttagelsesstedet fandt en død Biæder. Dødsårsagen vides ikke. Fuglen kom førstnævnte i hænde, der nu blev klar over, hvad

Blæder fundet død ved Skern maj 1955.

det var for fugle, han havde set. Han gemte hoved og vinger, der ses på billedet, som bevis på den sjældne iagttagelses rigtighed. Armsvingfjerene er brune, håndsvingfjerene indigo, alle med sort tværbånd på spidsen.

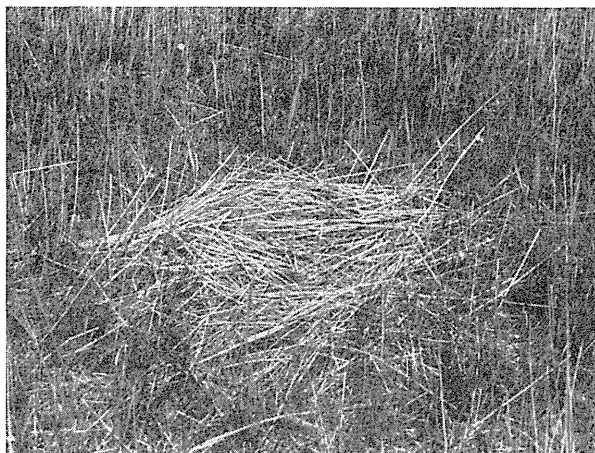
J. HEDEGAARD CHRISTENSEN

Traner (*Grus grus* (L.)) ved Hanstholm.

Under besøg for Reservatrådet i Statens Vildtreservat ved Hanstholm iagttog jeg første gang Traner (*Grus grus*) 29. maj 1948, da jeg traf et par siddende i Præstekær, et sumpet terræn omtrent midt i området. De lettede på ca. 30 m og forsvandt. Der var ingen tegn til yngel. 13.–15. juni 1953 besøgte jeg igen reservatet, men uden at se Traner.

Under en ekskursion med Dansk Naturhistorisk Forening 27. juni 1956 iagttoges 2 Traner i nærheden af Blegsøs nordende, knap 1 km øst for stedet, hvor jeg var stødt på ovennævnte par. Fuglene blev studeret i stor afstand, og unger kunne ikke opdages.

Den 29. maj 1957 var jeg igen i Hanstholmreservatet og erfarede, at et par Traner holdt til der. Opsynsmand KJELD NIELSEN havde endog set fuglene »dansen« på sin mark vest for Hinding. Jeg gik over til terrænet, hvor jeg anså chancen for at træffe fuglene for størst, og så her ikke Tranerne, men en rede, der efter de foreliggende muligheder ikke kunne være bygget af nogen anden fugl. Den lå i en tynd tagrørbevoksning på fast og mager bund og på en vandstand af 10–15 cm. Jeg havde intet centimetermål hos mig; men ved hjælp af min stok bedømte jeg dens diameter til 80–90 cm. Det var en flad,

Rede af Trane (*Grus grus* L.). Statens Vildreservat ved Hanstholm
29. maj 1957.

*Nest of Crane (Grus grus (L.)). State game reserve at Hanstholm
May 29th, 1957.*

ca. 15 cm høj bunke af tørre plantedele. Jeg kunne ikke afgøre, om der havde været æg i reden; i alle tilfælde havde den været tom i længere tid, og nye tagrør var begyndt at bryde igennem den. Jeg undersøgte redematerialet grundigt for skalstumper, men som antydnet uden resultat. Derimod fandt jeg 2 dun, som senere undersøgelser på Zoologisk Museum har godtgjort var tranedun. De blev sammenlignet med dun af Trane, Rørhøg og Mosehornugle, og der var ingen tvivl om arten. Som man kunne vente, var dun af de to sidstnævnte arter mere brune. Sammenligningen med mosehornuglen var kun en formalitet, da jeg ikke havde iagttaget denne fugl; men en enlig ♀ af Rørhøgen fløj omkring i terrænet og blev jaget op ved flere lejligheder. Den viste absolut ingen tegn til at have yngel; men jeg regner med, at tranereden har været en af dens faste hvilepladser, da et gylp, som væsentlig bestod af harehår, lå på reden. Jeg bemærker udtrykkelig, at reden for mig ingen lighed havde med en rørhøgerede, der både er højere og har mindre diameter end den her beskrevne rede.

Jeg medtog en prøve af redematerialet, som prof., dr. phil. TYGE W. BÖCHER, hvem jeg herved takker, velvilligst har undersøgt. Analysen lyder som følger (in litt., 29. november 1957): »Det meste er tagrør (*Phragmites communis*). Dernæst er der særdeles meget blåtop (*Molinia coerulea*), lidt af en star (*Carex* sp.) og lidt kæruld (*Eriophorum angustifolium*).« Af 2 småpinde var den ene af gråris (*Salix repens*), den anden af pors (*Myrica gale*).

Senere så jeg traneparret gå og søge føde i sumpet terræn vest for Hyekær. Da de fik øje på mig, gik de mod vest. Da de kom op på tørt land, fløj de op og forsvandt. De havde ingen unger.

Summary in English.

Account of a nest of Crane (*Grus grus* (L.)), found May 29th, 1957 at Hanstholm, Northwest Jutland. The nest was empty, and no eggshells could be discovered in the nest material; but two downs of Crane were found. The pair was observed about a mile south of the nesting place; it was not followed by young.   BERNT LØPPENTHIN

ANMELDELSER

L. O. BELOPOL'SKIJ: Ekologia morskikh kolonial'nykh ptits Baren-cova morya (Økologi hos Barentzhavets kolonidannende fugle). (460 pp., 132 fig. og 16 fototavler). – KARELSK FILIAL, VIDENSK. AKADEMI, U.S.S.R. 1957.

Forfatteren, en kendt zoolog og ornitolog, har i Barentzhavet i mange år udført undersøgelser især på fuglefyldene. Det er et meget rigt materiale han har indhøstet, og det er netop hans egne originale iagttagelser, der danner grundlag for den omfangsrige og velskrevne bog; men selvfølgelig har forfatteren også udnyttet den indenlandske og udenlandske litteratur; derom vidner en litteraturliste på ca. 350 titler.

Bogen er inddelt i 4 hovedkapitler. Det første giver en oversigt over naturforholdene ved Barentzhavet og over udbredelsen af de her ynglende søfugle. Det andet kapitel, næsten på 100 sider, er hellet de koloniale søfugles fødeforhold efter de forskellige årstider, fuglens alder, køn etc. Det tredje kapitel, på ca. 200 sider, er det mest fundamentale og behandler de koloniale søfugles yngleforhold og adfærd fra ankomsten om foråret til koloniernes opløsning og fuglernes vintertræk. Som slutkapitel omtaler forfatteren de interspecifiske gensidige forhold mellem kolonifuglene, især konkurrence i forsyningen med føde og forskellige forekomster af rov og parasitisme.

Bogen har en stor værdi for alle, der beskæftiger sig med arktiske fugle og med søfugle i almindelighed. Kedelig er mangelen på et udenlandsk resumé.

HANS JOHANSEN

K. A. VOROBYEV: Ptitsy Ussurijskogo Kraja (Ussurilandets fugle). (354 pp., 18 farvetavler, 45 udbredelseskort, 76 fig.). – DEN FJERN-ØSTLIGE FILIAL AF VIDENSKABERNES AKADEMI U.S.S.R., Moskva 1954. Pris: 25 rubler.

K. A. VOROBYEV er en kendt russisk ornitolog, der allerede siden 1925 har publiceret en række faunistiske og biologiske arbejder. Siden 1932 har han beskæftiget sig med Ussurilandets fuglefauna i det yderste